

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101371

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-11-2023

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стрельцова Марина Володимирівна

2. Maryna V. Streltsova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8694-638X

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Теорія та історія мистецтва

Дата захисту: 17-11-2023

Спеціальність за освітою: Образотворче мистецтво

Місце роботи здобувача: Національний художній музей України

Код за ЄДРПОУ: 02224330

Місцезнаходження: вул. Грушевського, 6, Київ, 01001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ

23.103.013_ID2540

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесеньський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесеньський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.17.13, 18.31.21, 18.01.13, 18.09.09

Тема дисертації:

1. Симпозіумний рух України та світова скульптурна практика кінця XX – початку XXI століть
2. Symposium Movement of Ukraine and World Sculptural Practice of the Late 20th – Early 21st Centuries

Реферат:

1. Дисертація є комплексним дослідженням національної симпозіумної практики межі XX–XXI ст. в її кореляції з еволюцією світової пластики. Враховуючи активну динаміку українських симпозіумів, мета дослідження – встановити роль скульптурних симпозіумів у процесі формування головних тенденцій еволюції сучасної української скульптури, а саме концептуальних дизайн-об'єктів і творів, орієнтованих на художньо-образну епістему; визначити місце та значення симпозіумного руху України в контексті світової скульптурної практики, зокрема міжнародного симпозіумного руху, на зламі XX–XXI ст. Зазначена тема потребує подальшого вивчення в українському і закордонному мистецтвознавчому дискурсі, зокрема у контексті негативних наслідків комодифікації культурного продукту під впливом неоліберальної економіки. Атрибуція та систематизація репрезентативної об'єктної бази дослідження оприявнили факт повної втрати

або пошкодження деяких пленерних скульптур. Незрозумілим залишається їх стан на тимчасово окупованих територіях України. Вказано, що започаткуванню симпозіумного руху на українських теренах сприяли нові умови містобудівного та соціального характеру, а також поступова еволюція й вихід пластики в публічний простір. Засновником українського симпозіумного руху (1986) став київський скульптор Ю. Синькевич. З'ясовано, що першому (1986-1990-ті) етапу національного симпозіумного руху властивий історизм художньої свідомості скульпторів, спричинений пошуками ними «українського стилю» та активізацією процесу національної самоідентифікації в українському суспільстві. Певні митці поколінь 1960-х і 1970-х оновлювали свою пластичну лексику завдяки праці у твердих матеріалах без проміжних моделей та зверненню до модерністської традиції. Натомість деякі представники молодого покоління, становлення якого припало на більш демократичний період другої половини 1980-х, сприймало актуалізацію національних художніх кодів у постмодерністській площині. Другий етап (2000-ті) характеризується більшою концептуалізацією симпозіумної практики та підпорядкуванням її стратегіям public art і артринку. Цим наративам глобалізації протистояли концепції окремих симпозіумів, орієнтованих на етнонаціональний дискурс і трансцендентальну естетику. Завважено, що еволюція міжнародного симпозіумного руху віддзеркалює перехід від автономної артепістими модернізму до концептуально-просторового сприйняття скульптури в межах «розширеного поля» постмодернізму. Серед головних світових симпозіумних тенденцій виявлено: уніфікацію та концептуалізацію художньої мови, дизайнізацію та загальну комерціалізацію. Доведено, що сьогодні міжнародний симпозіумний рух не є в авангарді формальних і стилістичних новацій світової скульптурної практики. Утім, його інституціоналізація, динамічне поширення світом, а також сприяння сталому міському розвитку доводить культурно-мистецьку релевантність симпозіумного явища. Попри свою специфіку поступ українського пленерного руху суголосний актуальним процесам у міжнародному симпозіумному русі та світовій скульптурній практиці. Порівняльний аналіз парадигм національних симпозіумів продемонстрував перспективність насамперед приватної та гібридної симпозіумних моделей, котрі взирають на актуальні тенденції світової культуріндустрії та віддають пріоритет проектам contemporary art. Проте основа українського симпозіумного руху – муніципальна модель – залишається затребуваною. Національна симпозіумна практика може бути визначена як мистецтво в публічному просторі / громадських місцях (art in public places), котре має неабиякий соціокультурний потенціал і здатне у межах руху сталого урбанізму сприяти створенню безпечних та інклюзивних міст, що є надважливим у контексті повоєнного відновлення України. Введено в науковий вжиток репрезентативну вибірку ландшафтних творів українських митців, які нині є активними учасниками міжнародного симпозіумного руху. Їхня творчість успішно інтегрується у світовий артпростір, а закордонний пленерний досвід стимулює оновлення їхньої пластичної мови. Українські симпозіуми віддзеркалюють чотири актуальні стильові стратегії національної скульптури: контемпорарну абстрактно-концептуальну редукцію; елліністично-орієнтовану скульптуру з приматом трансцендентальної естетики та українського кордоцентризму; кітч і натуралістичну гаптику. Однак вони вже не грають таку роль у модернізації пластичного мислення скульпторів, як це було у 1980-1990-х.

2. The dissertation is a comprehensive study of the national symposium practice at the turn of the twentieth and twenty-first centuries in its correlation with the evolution of world plastic art. Taking into account the active dynamics of Ukrainian symposia, the objective of the work is to establish the role of sculptural symposia in the process of forming the main trends in the evolution of contemporary Ukrainian sculpture, namely conceptual design objects and works focused on the artistic and figurative episteme; to determine the place and significance of the Ukrainian symposium movement in the context of world sculptural practice, particularly the international symposium movement, in the late twentieth and early twenty-first centuries. This topic requires further study in the Ukrainian and foreign art historical discourse, in particular in the context of the negative consequences of the commodification of cultural products under the influence of the neoliberal economy. The attribution and systematisation of the representative object base of the study revealed the fact of the complete loss or damage of some plein air sculptures. Their condition in the temporarily occupied territories of Ukraine remains unclear. It is noted that the symposium movement in Ukraine was facilitated by new urban planning and social conditions, as

well as the gradual evolution and entry of plastic into public space. The founder of the Ukrainian symposium movement (1986) was the Kyiv sculptor Y. Synkevych. It has been found that the first (1986-1990s) stage of the national symposium movement was characterised by the historicism of the sculptors' artistic consciousness, caused by their search for a "Ukrainian style" and the intensification of the process of national self-identification in Ukrainian society. Certain artists of the 1960s and 1970s updated their plastic vocabulary by working in solid materials without intermediate models and by referring to the modernist tradition. On the other hand, some representatives of the younger generation, whose formation took place in the more democratic period of the second half of the 1980s, perceived the actualisation of national artistic codes in the postmodernist plane. The second stage (2000s) is characterised by a greater conceptualisation of symposium practice and its subordination to the strategies of public art and the art market. These narratives of globalisation were opposed by the concepts of individual symposia focused on ethno-national discourse and transcendental aesthetics. It is noted that the evolution of the international symposium movement reflects the transition from the autonomous artepistem of modernism to the conceptual and spatial perception of sculpture within the "expanded field" of postmodernism. Among the main global symposium trends are the unification and conceptualisation of the artistic language, designing and general commercialisation. It is proved that today the international symposium movement is not at the forefront of formal and stylistic innovations in the world sculptural practice. Nevertheless, its institutionalisation, dynamic spread around the world, as well as the promotion of sustainable urban development, proves the cultural and artistic relevance of the symposium phenomenon. Despite its specificity, the development of the Ukrainian plein air movement is in line with current processes in the international symposium movement and world sculptural practice. A comparative analysis of the paradigms of national symposia has demonstrated the prospects of private and hybrid symposium models, which look at current trends in the global cultural industry and give priority to contemporary art projects. However, the basis of the Ukrainian symposium movement, the municipal model, remains in demand. The national symposium practice can be defined as art in public space / public places, which has a significant socio-cultural potential and is able to contribute to the creation of safe and inclusive cities within the sustainable urbanism movement, which is crucial in the context of Ukraine's post-war recovery. A representative sample of landscape works by Ukrainian artists who are now active participants in the international symposium movement is introduced into scientific use. Their work is successfully integrated into the world art space, and their foreign plein air experience stimulates the renewal of their plastic language. Ukrainian symposia reflect four current stylistic strategies of national sculpture: contemporary abstract-conceptual reduction; Hellenistic-oriented sculpture with the primacy of transcendental aesthetics and Ukrainian cordocentrism; kitsch and naturalistic hapticism. However, they no longer play the same role in the modernisation of sculptors' plastic thinking as they did in the 1980s and 1990s.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0121 U 111260

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Стрельцова М. Специфіка парків ландшафтної скульптури України в різних симпозіумних моделях. Українська академія мистецтва : Дослідн. та наук.-метод. пр. Київ, 2019. № 28. С. 149–154.
- 2. Стрельцова М. Симпозіумний рух України як форма публік-арту. Вісник Закарпатської академії мистецтв. Ужгород : Закарпатська академія мистецтв, 2019. С. 142–149.

- 3. Стрельцова М. Явище видової трансформації скульптури в сучасному мистецтвознавчому дискурсі. Вісник Львівської національної академії мистецтв. Львів : Львівська національна академія мистецтв, 2019. Вип. № 42. С. 94–103.
- 4. Стрельцова М. В. Роль матеріалу в формальному та образному вирішенні симпозиумної скульптури. World Science. 2020. № 2 (54). С. 8–13. DOI: 10.31435/rsglobal_ws/28022020/6933.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали; наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше було: висвітлено симпозиумну діяльність представників трьох поколінь митців – 1960-х, 1970-х та 1980-х, які стояли біля витоків національного пленерного руху; проаналізовано їхній внесок в оновлення сучасної української скульптури; досліджено концептуальну програму сучасного міжнародного симпозиумного руху, запроваджену його засновником – австрійським скульптором к. прантлом; запропоновано парадигму структурно-функціональних моделей українських симпозиумів відповідно до сучасних реалій, яка дає змогу диференціювати їхні ідеологічні програми й експозиційні стратегії, а також виокремити формально-стильові тенденції української симпозиумної скульптури; розглянуто національний симпозиумний рух як форму public art; проаналізовано і введено до наукового вжитку твори українських скульпторів-учасників міжнародних симпозиумів в Україні й за кордоном, що досі не були досліджені та не публікувалися.

Соціально-економічна спрямованість: теоретичне та практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що головні положення, класифікації, висновки окремих розділів і підрозділів наукової розвідки можуть бути використані для розроблення авторських програм у навчальному процесі вищих навчальних закладів України культурно-мистецького профілю та в системі післядипломної освіти, а також для подальшого поглибленого вивчення явища міжнародного та національного симпозиумного руху практиками й теоретиками сучасного мистецтва. результати дисертації стануть у нагоді й безпосередньо організаторам, артменеджерам і кураторам українських скульптурних симпозиумів, адже вони акцентують організаційні принципи та проблеми експонування й інтеграції ландшафтних творів у міське, зокрема паркове, середовище.

Охоронні документи на ОПВ:

Літературні та художні твори

Всі досліджувані у дисертації твори використовуються згідно ст.444 ЦК України та ст. 22 п.2.1, 2.2, 2.14 Закону України «Про авторське право і суміжні права» із змінами, внесеними згідно із Законами № 2849-IX від 13.12.2022, № 2974-IX від 20.03.2023 про випадки правомірного використання твору без згоди автора.

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами: 0117U002222

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Протас Марина Олександрівна
2. Maryna O. Protas

Кваліфікація: д. мист., старший науковий співробітник, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8137-0342

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

Код за ЄДРПОУ: 26167849

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 18-д, Київ, 01133, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія мистецтв України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хижинський Володимир Вікторович

2. Volodymyr V. Khyzhynsky

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8450-9087

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука

Код за ЄДРПОУ: 21598958

Місцезнаходження: вул. Михайла Бойчука, 32, Київ, 01103, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гончаренко Анастасія Олексіївна

2. Anastasiia O. Honcharenko

Кваліфікація: к. мист., старший науковий співробітник, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7466-6030

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

Код за ЄДРПОУ: 26167849

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 18-д, Київ, 01133, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія мистецтв України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мазур Вікторія Павлівна

2. Victoria P. Mazur

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1365-7581

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Денисюк Ольга Юріївна

2. Olga J. Denysiuk

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8196-8608

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Лагутенко Ольга Андріївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Лагутенко Ольга Андріївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кашшай Олена Степанівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна